

6. Славова Л. Л., Борисенко Н. Д. Відтворення історичних реалій у перекладі художньої літератури. Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу : тези доп. Всеукраїн. наук. конф. пам'яті д-ра філолог. наук, проф. Д. І. Квеселевича (1935-2003). Житомир, 2020. С. 77–80.

7. Словник української мови : в 11 т. / ред. кол. : І. К. Білодід (гол. ред.) та ін. – Київ : Вид-во "Наукова думка", 1970–1980.

8. Dictionary by Merriam-Webster, URL: <https://www.merriam-webster.com>

9. Mitchell M. Gone with the Wind. – London & Sydney : Pan Books and Macmillan, 1975. – 1010 p.

10. Slavova L. American culture-specific items designating status: Translation aspects [Electronic resource] / Slavova L., Borysenko N., Demenchuk D. // Translation Industry: Theory in Action : international Research-to-Practice Conference for Translators, Young Scholars and Students. - 2021. - Vol. 105. https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/abs/2021/16/shsconf_tita2020_01002/shsconf_tita2020_01002.html.

Костюк І. Р.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук,

доцент Пушкарь Т. М.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕАЛІЙ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

В умовах глобалізації, розвитку людського суспільства та посилення контактів між людьми різних народів і культур зростає роль міжкультурного перекладу. На сьогодні перекладацька діяльність займає важливе, навіть вирішальне місце у взаємодії представників різних народів та національностей.

Переклад – це унікальний, своєрідний різновид міжкультурної та міжмовної комунікації, що визначається мовними та позамовними чинниками. Важливу роль у процесі такого спілкування відіграє перекладач. Виступаючи посередником між автором–відправником повідомлення та його кінцевим отримувачем, перекладач також є медіатором між двома мовами та культурами. Така характерна риса

перекладацької діяльності вимагає відповідні професійно-кваліфікаційні навички від перекладача, а саме високий рівень бікультуризму і білінгвізму.

У будь-якій мові є такі слова, що мають особливе значення, оскільки вони несуть в собі культурно-семантичне навантаження. Найяскравішим представником таких слів являються слова-реалії. Ці слова є носіями особливостей культури та традицій народу певної країни [1, с 1].

Слова-реалії називають предмети, поняття та явища, що є характерними для побуту, культури та звичаїв певної країни, а також вони вказують на взаємозв'язок мови та культури [2, 54].

Реалії як елементу етнокультурного змісту, як перекладознавчому терміну було приділено мало уваги, зважаючи на те, яку об'ємну і масивну частину перекладознавчої науки вони складають. Мало досліджень було присвячено вивченню її лінгвістичної функції. Також, не можна сказати, що були розроблені певні принципи чи критерії розпізнавання реалій в тексті [3, с. 54].

Раніше, ми вже дослідили певні аспекти реалії, а саме її поняття, її структуру та класифікації. Але залишається одне з найскладніших завдань. Ми повинні визначити, як же перекладач повинен ідентифікувати реалії в тексті, як же він повинен їх перекласти. Як нам вже відомо, реалії – це такі поняття, явища та предмети, що характерні тільки для певного народу, етносу чи культури, і стикнувшись з реалією при перекладі у перекладача можуть виникнути певні труднощі з її перефразуванням. І хоча деякі вчені наголошують на неперекладності реалій, на неможливості їх перекладу, все ж можна виокремити декілька основних способів перекладу реалій. Отже, на нашу думку, основна проблема реалій зводиться не того, можна їх перекласти чи ні, а до того, як їх перекласти.

Багато авторів та перекладознавців виділяють і окреслюють такі способи перекладу реалій, як транскодування (транслітерування, транскрибування), калькування, експлікація (описовий переклад) та спосіб заміни реалій мови оригіналу реаліями мови перекладу[4, с. 166] .

1. Транскодування. Використовуючи цей спосіб перекладу, перекладачі трансформують реалію вихідної мови на мову перекладу за допомогою букв та звуків. Тобто, графічна або звукова система мови оригіналу трансформується засобами алфавіту тієї мови, на яку здійснюється переклад.

2. Калькування (буквальний або дослівний переклад) – це такий спосіб перекладу реалій, коли відповідником мови оригіналу у мові перекладу вибирається, зазвичай, перший за порядком еквівалент у словнику, наприклад:

Водночас, варто відмітити, що такий переклад реалій з вихідної мови на іншу не має на увазі звичайну механічну передачу, часто він вимагає застосування різноманітних трансформацій, наприклад, таких як зміна порядку слів, відмінку, додавання різних афіксів тощо.

3. Експлікація або описовий переклад – це така лексична трансформація, при якій лексична одиниця вихідної мови заміщається словосполученням, яке пояснює значення цієї лексичної одиниці (реалії), інакше кажучи, дає більш повне тлумачення або дефініцію мовою перекладу.

Варто зазначити, що такий спосіб відтворення реалій є доволі складним, і для правильного та адекватного його застосування, потрібно старанно опанувати зміст та послання тексту, щоб зрозуміти, що автор хотів передати використовуючи цю реалію.

4. Переклад способом заміни реалій мови оригіналу реаліями мови перекладу – означає підбір близького значення реалії з вихідної мови на мову перекладу.

Таким чином, ми вияснили, що необхідною умовою для адекватного перекладу безеквівалентної лексики, а саме реалій, є ґрунтовні знання перекладача. Трансформуючи текст з мови оригіналу, який є відображенням національної культури та традицій, менталітету та стереотипів певного народу, перекладач повинен вміти застосувати знання з рідної мови, щоб назвати ті чи інші явища, якби вони існували в житті його народу. Коли перекладач правильно зрозумів значення реалії, йому легше її перекласти, використовуючи один із прийомів перекладу.

У сучасній лінгвістиці існують різні способи та прийоми перекладу реалій з однієї мови на іншу. Як ми з'ясували, найбільш поширеними серед них є калькування, транскодування (транскрипція та транслітерування), описовий переклад (експлікація) та заміна реалій вихідної мови реаліями мови перекладу.

Також при відтворенні слів-реалій перекладач повинен брати уваги такі чинники, як жанр тексту, значимість реалії у тексті, а також її характер та значення в лексиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Герцовська Н. О. Реалія як лінгвістичне явище. Мукачівський державний університет. 7 с.
2. Зорівчак Р.П. Реалія в художньому мовленні; перекладознавчих аспект. Іноземна філологія. Львів., 1994. С. 106-107
3. Бурбак О.Ф. Реалія та способи визначення її лінгвістичного статусу. Іноземна філологія, 1985. С. 68-69
4. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад. На матеріалі англійських перекладів української прози. Львів: Видавництво при Львівському державному університеті. 1989. 216 с.

Кравченко А. І.

Науковий керівник:

старший викладач Лисецька Ю. В.

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДНОЇ КОМПЛЕМЕНТАЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Виклад основного матеріалу. Комплемент – додаток вторинного присудка, якого потребує семантика цього дієслова.

До сутнісних критеріїв виділення реченневого комплемента відносять такі:

- комплемент має внутрішню структуру;
- функціонує як аргумент вищого речення;
- завжди описує пропозицію (факт, дія чи потенційний стан);